

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Doctrina Nova Ac Mira De Ignorantia Eximii Domini Gumhari Huygens

Huygens, Gommarus

Coloniæ, 1682

§.1. An Ignorantia aliqua rectè vocetur invincibilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37083

I
DOCTRINA
GUMMARIANA
DE
IGNORANTIA
INVINCIBILI.

S. I.
*An Ignorantia aliqua rectè
vocetur invincibilis.*

Sunt nonnulli, inquit Cassiodorus
lib; Instit: Divinarum Lect: Cap:
11. qui putant esse laudabile, si quid
contra antiquos sapiant, & aliquid no-
vi, undè periti videantur, inveniant: hos inter
an recenseri mereatur Eximius Gumma-
rus, statuunt alij. Certè Gerardus van
Viane miratus est nuper ingenium ipsius
penetrasse amorem ipsum beatificum, in
ipsoque invenisse libertatem à necessitate
majorem, quam reperitur in ullo actu
viatoris. Cæteri quidem Theologi in

2 *Doctrina Gummariana*

amore beatifico considerarunt libertatem à peccato, à miserâ, à mutabilitate, atque hoc sensu amorem illum dixerunt esse liberrimum: at verò libertatem à necessitate in ipso amore beatifico, & quidem majorem, quam in amore ullo viatoris, invenit ante Gummarum Theologus inter antiquos aut recentiores, inter Catholicos, aut Hæreticos, ni fallor, nemo ullus; novæ hujus libertatis à necessitate in amore beatifico repertæ, solus ipse est auctor. Hanc ipsi laudem nemo, opinor, invidet. Nunc novum aliud viri inventum admiremur: sed rem ipsam paulò altius repetamus.

Theologi omnes, ubi disputant de peccatis ignoranter admissis, an sint homini imputanda, an verò ignorantiae titulo excusanda, accuratè distinguunt inter ignorantiam, quam operans debuit, ac potuit superare, ac vincere; & ignorantiam, quam superare, nec debuit, nec potuit: hanc vocant *invincibilem*, illam *vincibilem*.

Hæc ignorantiae partitio usque adeò est celebris, fuitque semper in scholis, ut de illâ ante hæc tempora numquam & nus-

de Ignorantia invincibili. 3

nuspian fuerit disceptatum : omnes hanc admittebant, habebantque ut certam; tùm verò disputabant, an, & quæ ignorantia justam peccati excusationem haberet.

Saniores Theologi illimitatè pronuntiabant, ac invictissimè demonstrabant ignorantiam invincibilem peccatum omninò excusare. Cornelius verò Janssenius Joannis Calvinii, aliorumque hæreticorum vestigia premens, negavit ignorantiam juris naturæ quantumvis invincibilem, omnimodè excusare peccata contra legem naturæ ignoranter admissa, quamvis fateretur excusare ex parte, hoc est minuere utcumque ipsorum malitiam.

Janssenium secuti sunt fidelissimi ipsius Asserclæ fortissimè pro arcanâ Magistri sui doctrinâ, licet tremendâ, tanquam pro aris ac focis pugnantes, iidem prorsus armis, seu argumentis, quæ Janssenius à Calvino, Luthero, alijsque Sectarijs mutuatus in suo Augustino, velut armamentario quodam deposuerat. Ex adverso pugnant acerrimè melioris fanæ, ac sanioris doctrinæ Theologi melioribus armis, hoc est Summorum Pontificum oraculis, SS.

4 Doctrina Gummariana

Patrum antiquissimis monumentis, ipsius-
que Augustini auctoritate, ipso rationis lu-
mine instructi. Utrimque tamquam in-
dubitatum habebant ignorantiam juris
naturæ in quibusdam circumstantijs dari
posse invincibilem: hinc neque *Calvinus*,
neque *Lutherus*, neque *Jansenius*, neque
horum *Asseclæ* fideiiores ita arguebant:
non datur, imo dari nulla potest igno-
rantia juris naturæ invincibilis; ergo nulla ex-
cusat: quæ sanè fuisset argumentandi ratio
maximè expedita, si existimassent igno-
rantiam juris naturæ dari non posse invin-
cibilem: imo ignorantiam juris naturæ in-
vincibilem aliquando fuisse in hominibus,
statuebant tamquam indubitatum: nam ex
ipsis sacris paginis docebant, pro peccatis
ignorantiæ tempore legis veteris oblata
fuisse Sacrificia, quosdam ob peccata igno-
ranter admitta fuisse reprehensos, ac puni-
tos, quosdam ejusmodi delictorum veni-
am postulasse; ex quibus omnibus con-
cludebant ignorantiam juris naturæ invin-
cibilem haud excusare: perridiculum au-
tem fuisset ita concludere, nisi sibi persua-
sissent, istis casibus intervenisse ignorantiam
juris naturæ invincibilem.

de Ignorantia invincibili §

Posterioribus tamen annis nonnulli
Janssenij Sectatores pugnando fortè lassè,
atque adversæ partis argumentorum pon-
deri succumbentes, longâ jam experien-
tiâ edocti, Magistri sui de Ignorantia do-
ctrinam omni ratione, atque auctoritatis
munimine destitutam nimis esse infirmam,
quàm ut inanibus quibusdam atque ab
Hæreticis emendicatis argutijs contrà tor-
rentem Theologorum, solidissimis tum à
ratione, tum ab auctoritate petitis argu-
mentis pugnantium defendatur diutiùs,
certi tamen doctrinam sui Ducis non de-
stituere, novum excogitarunt consiliùm,
imitandi scilicet industrios Urbium Pro-
pugnatores, qui alia atque alia extrà urbem
hosti propugnacula objiciunt, ut eò longius
atque diutiùs ipsum arceant ab ipsius urbis
aggressione, parati tamen propugnaculis
debellatis ipsam urbem totis viribus defen-
dere: ergò Janssenij Pugiles advertarijs
suis objicere cœperunt, velut propugna-
culum quoddam novum, Doctrinæ Ducis
sui defendendæ peridoneum, *Ignorantiam*
scilicet *juris naturæ non dari*, imò *nec posse*
dari invincibilem. Atque ità jam ratioci-
nantur :

6 Doctrina Gummariana

nantur: Ignorantia juris naturæ invincibilis nulla datur, nulla potest dari, ergo nulla excusat; priore Propositione adversarios tuos nituntur occupare, ne posteriorem, quæ est ipsa Doctrina Janssenij, aggrediantur, atque expugnent: ubi verò Jansenianæ Factionis Adversarij priorem Propositionem expugnarunt, invictissimè ostendentes Ignorantiam juris naturæ insuperabilem dari posse, ac reipsâ dari sæpissimè; tum Jansenij Affectu vires omnes atque conatus adhibent ad posteriorem Propositionem scilicet hanc: *Nulla ignorantia juris naturæ insuperabilis excusat*, quæ est ipsa doctrina Jansenij, defendendam strenuè, si non feliciter, saltem pertinaciter.

Quid verò Gummarus? Doctrinæ Jansenianæ propugnaculum istud: *Ignorantia juris naturæ invincibilis nulla datur*, nititur efficere inexpugnabile, ut Doctrinæ Magistri sui posthâc nihil sit metuendum; mirare Lector novum Viri artificium. In Dictionis publicis Art. 8. Observ. 4. docet omnem ignorantiam juris naturæ, etiam illam, quæ poneretur esse minimè voluntaria, rectè vocari vincibilem, ac proindè nullam esse

in-

de Ignorantia invincibili 7

invincibilem, *Quia, inquit, absolute vinci potest, saltem per gratiam: audiamus ipsa verba, quæ publicè in schola dictavit Doctor hic: Nostra sententia est, quod ejusmodi ignorantia semper sit voluntaria, idque à voluntate nostra propria; hinc non admittimus dari reverà casum, quo hic & nunc peccetur contra jus naturæ ex ignorantia involuntaria: minus admittimus hanc locutionem, ut potè duriorē, peccatur contra jus naturæ ex ignorantia invincibili; hanc locutionem dicimus duriorē, quia etsi admitteretur, quandoq; contra jus naturæ peccari ex ignorantia non voluntaria, non admitteremus equidem peccari ex invincibili: durius enim sonat hanc ignorantiam vocari invincibilem, quàm vocari non voluntariam: quia etsi supponeretur esse non voluntaria, rectè tamen adhuc vocaretur vincibilis, quia absolute vinci potest, saltem per gratiam.*

En artificium: omnis ignorantia juris naturæ est vincibilis, quia absolute vinci potest, saltem per gratiam; ergò nulla est invincibilis; ergò nulla invincibilis excusat. Conclusio complectitur Doctrinam Jansenij; hanc autem nemo potest evertere, si non priùs everterit hoc ejus propugnaculum: omnis ignorantia juris naturæ

8 Doctrina Gummariana

est vincibilis, *Quia absolute vinci potest, saltem per gratiam*: hoc autem Deus immortalis! quis evertat?

Eximie Gummare, pace tuâ paucis te interpellabo: ais, ac doces, omnem juris naturæ ignorantiam, etiam illam, quæ ponitur esse non voluntaria, rectè vocari vincibilem, ac propterea, etsi admitteretur quandoque contra jus naturæ peccari ex ignorantia non voluntaria, non admitteres tamen peccari ex invincibili, *quia absolute vinci potest, saltem per gratiam*. Atque hâc ratione stabilire contendis dogma illud Jansenianum: nulla ignorantia juris naturæ invincibilis excusat. Cur non similiter ita arguis: nulla datur, nulla dari potest, imò nec cogitari ignorantia, seu facti, seu juris cujuscumque, quæ sit invincibilis: nam quamcumque excogitaveris, ea *absolute vinci potest, saltem per gratiam*, aut revelationem Dei scientis omnia; ergò nulla prorsus ignorantia invincibilis, seu facti, seu juris positivi excusat operantem ex illa?

Videri fortè voluit Adversarius dissensisse à Jansenio, per hoc quod doceat
omnia

de Ignorantia invincibili 9

omnem ignorantiam esse vincibilem, cum
Jansenius admiserit invincibilem: sed re
ipsâ non dissensit: nam ignorantiam om-
nem esse vincibilem hoc sensu, quòd vinci
possit absolutè, saltem per gratiam, nus-
quam negavit, imò fassus est Jansenius:
audiamus ipsum lib. 2. de statu naturæ
lapsæ cap. 6. fol. 313. ubi comparat igno-
rantiam juris naturæ invincibilem cum
cœcitate, quâ quis excœcatus est: *Utraque*
inquit, quadam cœcitas est, utraque solâ
humanâ potestate invincibilis, utraque Divi-
nâ gratiâ & potestate vincibilis. ibid. fol 312.
Miserabilem istam naturæ nostræ cœcitatem
sapissimè Augustinus inculcat, utpotè tantam,
ut nullomodo possit solâ natura duce superari.
& ideo non nisi adjuvante Creatore docet nos
posse, sicut à difficultate, id est à concupiscentia
cruciante, ità & ab ignorantia cœcante liberari.
Viden quomodò Jansenius ignorantiam
invincibilem dicat absolutè posse vinci,
saltem per gratiam, atque adèd hoc sensu
esse vincibilem? Nulla igitur hîc est re-
inter ac Janssenium dissonantia, sed con-
cordia, quâ major inveniri non potest
inter Discipulum ac Magistrum; absit ta-

10 Doctrina Gummariana

men, ut Janssenium cogitem tuum esse
Magistrum, aut doctrinae tuae esse Aucto-
rem: *Tædet, inquis, nanias illas toties au-
dire, quæ nec Theologo dignæ, nec homine cor-
dato, nec a'uid à nobis responsum refrent,
quàm pueri'iter & ignoranter nostra
sententia auctor fugitur Janssenius.* Videri
non vis quidquam didicisse à Jansenio,
cùm non minùs ac ille Sacrae Theologiae
sis Doctor: imò verò si Janssenius hodie
viveret, fallor, ni te suum agnosceret Ma-
gistrum, à quo didicisset argumentum
unum aliquod, quo invictissimè potest
demonstrari, ignorantiam juris naturæ
invincibilem non excusare à peccato. Ar-
gumenti summa hæc est: nulla ignoran-
tia juris naturæ invincibilis datur, aut dari
potest, quia omnis *absolutè vinci potest,
saltem per gratiam;* Ergò nulla excusat.
Invictissimum profectò isthoc est argu-
mentum, hoc à te Doctore discere posses,
si viveret Janssenius.

Sapiens est consilium: sapere cum pau-
cis, loqui cum multis: dico ergò aliquam
ignorantiam rectè vocari invincibilem.
Ità ignorantiam aliquam nominarunt,
quot

de Ignorantia invincibili 11

quotquot constanter affirmarunt, ignorantiam invincibilem facti & juris positivi, saltem humani excusare à peccato: Hi autem sunt Theologi, omninò omnes, qui hanc controversiam vel attigerunt. Ità etiam ignorantiam aliquam vocarunt, quotquot docuerunt, ignorantiam quamlibet invincibilem excusare à peccato; nam hi omnes tamquam indubitatum habebant dari posse, imò dari aliquandò ignorantiam invincibilem. Hoc denique nomine ignorantiam aliquam appellarunt Theologi omnes, qui ignorantiam bifariam diviserunt, & aliam vocarunt invincibilem, aliam vincibilem. Horum nominibus recensendis nolo calamum terere, atramentum, chartam, ac tempus consumere.

Contra arguet D. Gummarus 1. ità quidem ignorantiam aliquam vocarunt Theologi omninò omnes, sed malè, sed perperam, quia ignorantia omnis *absolutè vinci potest, saltem per gratiam*. Sed quæso consule Apostolum ad Romanos 12. v. 3. monitum istic invenies salutare, maneat altà mente repositum.

Arguet Gummarus 2. omnis ignorantia

12: *Doctrina Gummariana*

ria absolutè potest vinci, saltem per gratiam; perperam ergo aliqua vocatur invincibilis.

Resp. 1. ac nego consequentiam: nam multa dicimur simpliciter non posse, quæ tamen absolutè possumus, saltem per auxilium Dei. Sic adversarius simpliciter rectè dicitur non posse numerare Stellas Cœli, scrutari secreta cordium, volare per aëra, licet absolutè hæc possit per auxilium Dei extraordinarium: imo ut quis simpliciter dicatur aliquid posse, satis est ex mente Gummari, quod id possit positâ conditione impossibili, ut observavit *Gerardus van Viane*.

Resp. 2. Ac distingo priorem Propositionem: omnis ignorantia absolutè potest vinci, saltem per gratiam, quam de facto habet, aut saltem in manu ipsius est habere, qui invincibiliter ignorare dicitur, nego: per gratiam, quam de facto nec habet, nec est in manu ipsius habere, sed quam Deus potest absolutè largiri, concedo; sed nego sequelam.

Arguet 3. Durus est hic sermo, quo quis dicitur peccare ex ignorantia legis naturæ

turæ

de Ignorantia invincibili 13

turæ invincibili, rectius diceretur peccare ex ignorantia legis naturæ involuntariâ.

Resp. 1. distinguendo assumptum: durus est hic sermo, quo quis dicitur peccare ex ignorantia legis naturæ invincibili, si intelligatur ignorantia invincibilis hoc sensu, quod absolute vinci non possit, nequidem per gratiam, quam Deus posset largiri, concedo assumptum: sed durum facit hunc sermonem morosa nimis interpretatio Gummarii: Durus est hic sermo, si intelligatur commodè, prout fert usus loquendi humanus, & prout intelligunt Theologi minus morosi, nego assumptum.

Resp. 2. Aliter distinguendo idem assumptum: durus est hic sermo, quo quis dicitur formaliter peccare ex ignorantia legis naturæ invincibili, adeo ut operanti imputeretur ad culpam, & pœnam, concedo assumptum: sed sermo hic est Calvinii, Jansenii, & aliorum, qui hocse pressè sequuntur; & æquè durus, & quoad rem idem est sermo, quo quis ita peccare dicitur ex ignorantia legis naturæ involuntariâ, ut loqui mavult Gummarus: durus est hic sermo, quo quis materialiter peccare
dicitur

14 *Doctrina Gummariana*

dicitur ex ignorantia legis naturæ invincibili, ita ut operanti non imputetur ad culpam, aut pœnam, nego assumptum.

Fusior fui, quam esse statueram hoc Paragrapho; si cœtera, quæ habes in dictatis, ac compendio, persequar tam copiosè, volumina mihi erunt conscribenda, conabor post hac esse compendiosior, memor compendij, quo paucis complexus es dogmata complura.

S. 2.

An omnis Ignorantia juris naturæ potius sit voluntaria, dum ex illa operamur, quam dum non operamur?

Nemo nescit, circà jus naturæ incidere quæstiones plurimas maximè implexas ac intricatas, quibus enodandis longissimo tempore frustra insudarunt Viri tum Sanctitate, tum Doctrinâ orbe toto conspicui; circà illas integra per sæcula disputatum fuit utrimque acerrimè, alijs sic, alijs